

MIN HELT

Af Mette Hegnhøj Mortensen

At skabe sin egen helt ud af ler, lego, pinde, perler, skyer, fjer, trylledej, mudder eller hvad-som-helst kan være et spændende og lærerigt projekt.

MIN HELT består af de fire faser:

1. Lyt til et eventyr
2. Vælg en helt
3. Lav din helt
4. Vis din helt frem

Projektet går ud på at give børnene mulighed for at eksperimentere med forskellige materialer og udtrykke sig gennem en æstetisk proces.

Alt efter hvordan du arbejder med og betoner de enkelte faser, rummer projektet også muligheder for at anerkende børnenes fortællinger og forestillinger om, hvad der er godt og skidt samt synliggøre og snakke om, at forskellige mennesker kan tænke, føle og handle forskelligt.

Projektet kan indeholde mange valgmuligheder og beslutningsprocesser for barnet samt udfordre til kreative og problemløsende processer.

Pædagogens rolle i projektet er at være igangsætter, inspirator og interesseret interviewer.

MIN HELT er et velegnet projekt til de ældste børnehavebørn men kan også udføres sammen med de yngre børnehavebørn og måske endda ældste vuggestuebørn, ligesom det kan vare alt fra en formiddag til flere måneder alt efter, hvordan du planlægger og vægter arbejdet med de enkelte processer i projektet.

Kæmpeedderkoppen, Sylvester 3 år

Du kan gå igang med at designe dit eget MIN HELT-projekt til din børnegruppe nu, eller du kan læse videre og blive inspireret til forskellige overvejelser til projektets fire faser.

1. Lyt til et eventyr

Du kan vælge at lade børnene være med til at bestemme eventyret, eller du kan vælge et eventyr, som du har bemærket, at den børneflokk, du skal lave MIN HELT sammen med, har interesseret sig særligt for.

Du kan også vælge en billedbog, en film eller en hverdagshistorie du selv finder på eller husker fra dit eget liv som det inspirerende oplæg til børnenes arbejde med MIN HELT.

Det vigtigste er, at historien er befolket af personer eller væsner, som børnene kan identificere sig med.

Hvis du vælger en film eller billedbog som oplæg, skal du være opmærksomhed på muligheden for at børnene ofrer meget koncentration på at få deres egen helt til at ligne den i bogen/filmen.

Fordelen med eventyr (hvis det ikke er filmatiseret) er, at de rummer større mulighed for at børnene danner sig sine egne billeder, og at det derfor efterfølgende kan give anledning til flere forskelligartede figurer og indblik i, hvordan andre kan have "set helten".

Når du har læst/fortalt for børnene, kan du indlede en snak om personerne og handlingen med spørgsmål som:

- Hvad skete der i historien?
- Hvem gjorde noget godt?
- Hvem gjorde noget smart?
- Hvem tænkte sig om?

- Hvem tænkte sig ikke godt om?
- Hvem hjalp ham?
- Hvad kunne du ikke undvære i historien?

Find selv på andre spørgsmål som kan få børnene til at tænke over handlingen og beskrive nuancer.

Dette kan være en god måde at forberede det praktiske arbejde med heltene.

Hold dig åben og spørgende så din funktion bliver at få børnene til at tænke og fabulere i stedet for at vurdere deres svar.

Det kan være en god ide at være flere voksne om projektet, så man kan tilgodese børnenes forskellige temperamenter og tilgang til arbejdet med projektet.

Nogle børn har valgt deres helt for længst og vil bare gerne igang med det samme, mens ideerne er dugfriske.

Andre børn vil nyde at bruge lang tid på at fundere over, hvem der egentlig er deres helt og bruge længere tid på en grundig beskrivelse, inden de går igang med at arbejde på helten.

Måske har de lyst til at tegne skitser eller udkast.

2. Vælg en helt

Når børnene skal vælge deres helt kan det være en god ide at slippe historien og den konkrete handling.

Nogen børn finder måske ikke en helt i historien, som kan overgå deres helt nummer et, som de har haft gennem længere tid.

Andre børn kan vælge en helt, der har nogle træk fra en helt i historien, og andre træk fra andre helte.

Andre børn igen kan måske bruge historien og den efterfølgende snak til at vælge elementer til en helt, som bliver en sammensmeltning af flere forskellige personer i historien.

For andre børn kan det til gengæld være en god hjælp at tænke tilbage på de konkrete handlinger i historien, når de skal begynde at se deres helt for sig.

Lad det være op til det enkelte barn og vær opmærksom på, at forskellige børns fantasi og æstetiske proces næres af forskellige ting.

Det er vigtigt, at de selv vælger deres helt og at fortolkningsmulighederne holdes åbne.

Der findes ligeså mange bud på helte, som der findes børn.

Barnets valg af helt og heltens egenskaber kan have noget at gøre med, hvilke konflikter eller temaer barnet er optaget af i sit liv lige nu, så barnets arbejde med at finde og udtrykke sin helt kan have stor værdi i forhold til at lære sin følelser bedre at kende.

Tænk på det hvis du føler sig fristet til at sige noget som:
"En helt smider da ikke med bomber..."

Måske har nogen børn lyst til at samarbejde om en fælles helt, eller måske vælger du at hele børnegruppen skal fremstille en fælles helt. Den kan evt. have flere hoveder, næser osv. og arbejdsprocessen kan deles op så de enkelte børn har forskellige ansvarsområder.

3. Lav din helt

Vurder i forhold til børnegruppen og dine egne mål med projektet, hvorvidt der skal være mange forskelligartede materialer eller I skal fordybe jer i en snæver form for materialer og undersøge, hvordan man kan skabe mange forskellige udtryk med f.eks. sand og vand.

Helte kan laves såvel udendørs som indendørs.
De kan være flygtige eller blivende.
Dynamiske eller stillestående.

Vær opfindsom når du vælger det udbud af materialer og lokaliteter, som børnene skal præsenteres for. Og tænk på at der skal være muligheder for både de børn, der er driftige og har store armbevægelser og de børn, der har brug for at sidde længe og udtrykke sig detaljeret og forfine sit udtryk.

En helt kan opstå som et flygtigt grønt billede i en spand rød maling ved at dryppe lidt grøn maling i og røre rundt med en pind til helten dukker op.

Man kan også finde sin helt liggende på ryggen på en græsplæne en dag, hvor der er skyer på himlen.

Til den slags flygtige helte kan det være godt at have kamera eller tegnegrej parat, hvis helten skal foreviges og kunne vises frem.

Når børnene eksperimenterer med materialerne kan der opstå spændende udfordringer, der kræver kreative løsninger. Hvordan får man et stykke stof til at blive tørklædet på en lerpirat? Hvordan får man foldet et lillebitte øre af avis til frøkongen? Lad børnene hjælpe hinanden og udfolde sig som opfindere og kreative problemknusere og hente søm, skruer, klipsemaskiner, nål, tråd og andre remedier frem i forsøget på at finde en løsning.

I denne producerende fase kan du inspirere børnene ved at vise heltene interesse. Nogle børn vil kunne finde fornyet inspiration ved at blive spurgt undervejs, mens det for andre børn kan det virke forstyrrende.

Prøv dig frem f.eks. ved at sige: "Jeg kan se, din helt har fået næse nu..." så finder du hurtigt ud af, om barnet har brug for ro eller opmærksomhed.

Hvis et barn "går i stå" kan du også forsøge at inspirere ved at stille spørgsmål til helten med både konkret og mere abstrakte spørgsmål som:

- Har han et yndlingsdyr?
- Skal han have noget i hånden?
- Hvordan har din helt det lige nu?
- Hvad er det sejeste ved din helt?
- Hvad er det bedste ved din helt?
- Hvad er din helt gladest for?

Respekter barnets fornemmelse for, hvornår helten er færdig.

Det barn, der lynhurtigt fremstiller sin helt, har måske lyst til at fordybe sig i længere tid med at gøre helten klar til fremvisning eller fortælle en lang historie om helten.

Prøv så vidt muligt at tilrettelægge dit projekt, så det tilgodeser børnenes forskellige tempoer.

4. Vis din helt frem

I kan vælge at udstille heltene.

Måske arrangere en fernisering med indbudte gæster som f.eks. forældre.

Det lokale bibliotek kan også være et spændende sted at udstille.

Måske har børnene lyst til at fortælle om deres helte.

Barnets historie og fortælling om helten kan filmes, skrives ned eller tegnes.

Denne del af processen kan for nogle børn være lidt utryk. Husk på at børnene giver noget af sig selv, når de fortæller om deres helt. Børn der er generte ved at fortælle eller vise frem kan måske have lyst til at udstille derhjemme.

For andre børn vil det være en vigtig del af processen at udstille og fortælle, som også åbner mulighed for at interessere sig for hinandens helte.

Måske har du selv lyst til at lave din egen helt samtidig med børnene. På den måde kan du eksperimentere med din rolle som inspirator.

Andre temaer

Projektet kan også varieres over forskellige temaer som MIN FJENDE, MIN MOR, MIN FAR, MIN VEN, MIN SØSTER, MIN BROR og lede til snakke om ambivalente følelser som f.eks. at elske og hade en person på samme tid (søskendejalousi).

Find et eventyr eller andet inspirerende oplæg, der giver anledning til at snakke om det valgte tema.